

Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ (1878)

Γράφει ο Ιωάννης Ασλανίδης

- Η Συνθήκη Ειρήνης μεταξύ Ρώσων και Τούρκων, μετά από τρίμηνες συνεννοήσεις, υπεγράφη εις τον Άγιο Στέφανο, προάστιο έξω από την Κωνσταντινούπολη, την 3^η Μαρτίου 1878.

- Εκτιμώ ότι, η συνθήκη αυτή γνωστή στην Ιστορία ως συνθήκη του «Αγίου Στεφάνου», είναι άξια μελέτης και Μνήμης από κάθε Έλληνα, διότι με αυτήν δημιουργείται η μεγάλη των Βουλγάρων ιδέα, περί «Μεγάλης Βουλγαρίας». Για την εκπλήρωση της οποίας ενεργεί έκτοτε, αδιαλείπτως η Βουλγαρική Πολιτική, με θεμιτά και αθέμιτα μέσα, θεωρούσα ότι απέκτησε από την Συνθήκη αυτή απaráγραπτα δικαιώματα, καίτοι εθνολογικώς αυτά είναι ανύπαρκτα.

- Δημιουργός της Συνθήκης αυτής είναι ο πραγματικός Αρχηγός του Πανσλαβικού Κομιτάτου της Ελληνικής Χερσονήσου, πρεσβευτής της Ρωσίας στην Κωνσταντινούπολη Στρατηγός Κόμης Ιγνάτιεφ, ο οποίος μάλιστα μετά την υπογραφή και τελείως κυνικά δήλωσε στους Βούλγαρους: **«Τώρα οι Έλληνες ας πάνε κολυμπώντας εις την Κωνσταντινούπολη».**

- Τι! προέβλεπε η συνθήκη αυτή, που άμεσα ενδιαφέρουν τον Ελληνικό λαό, σε γενικές γραμμές και λίαν περιληπτικά είναι:

- Το Μαυροβούνιο καθίσταται ανεξάρτητο Κράτος περιλαμβάνοντας διάφορες τοποθεσίες και πόλεις που σαφώς καθορίζοντο από την Συνθήκη αυτή.

- Η Σερβία καθίσταται επίσης ανεξάρτητο κράτος, περιλαμβάνοντας στα όριά του, σαφώς καθοριζόμενες πόλεις και περιοχές.

- Η Βουλγαρία θα σχηματίσει αυτόνομο υποτελή ηγεμονία με χριστιανική Διοίκηση και εθνοφρουρά. Τα οριστικά σύνορα της

Βουλγαρίας, θα χαραχθούν από μικτή Ρωσοτουρκική Επιτροπή, προ της εκκενώσεως της Ρωμυλίας από τα Ρωσικά Στρατεύματα. Τα Σύνορα αυτά θα χαραχθούν, με βασική σκέψη την κάθοδο της Ρωσίας στην Μεσόγειο Θάλασσα.

- Σε τελική ανάλυση δημιουργείται μια μεγάλη Βουλγαρία, η οποία θα περιελάμβανε πλην της σημερινής Βουλγαρίας :

- Την Νότια και ανατολική Σερβία.
- Την ανατολική Αλβανία με την Κορυτσά.
- Την Ελληνική Δυτική Μακεδονία.
- Την Ελληνική Κεντρική και Ανατολική Μακεδονία, πλην της πόλεως Θεσσαλονίκης και της Χαλκιδικής.
- Τέλος, τμήμα της Δυτικής και ανατολικής Θράκης.

- Η Συνθήκη του Αγ. Στεφάνου, είναι η σαφέστερη εκδήλωση των πανσλαβικών τάσεων της Ρωσίας, η οποία παραχωρεί την Μακεδονία στην Βουλγαρία και καταδικάζει τους χιλιάδες Έλληνες της Μακεδονίας στον Εκβουλγαρισμό. Εδώ φάνηκε η μεγάλη υποκρισία της Ρωσίας, περί προστασίας δήθεν των χριστιανών της Ελληνικής Χερσονήσου. Η Ρωσία δημιούργησε την μεγάλη Βουλγαρία εις βάρος της Ελλάδας, παρ' όλο ότι η Ελλάδα υπήρξε πάντοτε συμπαραστάτης της Ρωσίας, σ' όλους κατά των Τούρκων πολέμους των. Δυστυχώς! η Ρωσία στην Συνθήκη αυτή, ούτε καν το όνομα της Ελλάδας ανέφερε.

- Ουδεμία πλέον ελπίδα απέμεινε στην Ελλάδα, για την επέκταση των συνόρων της προς Βορρά. Κατήφεια, θλίψη και πόνος περιέπεσε στον Ελληνισμό, ο οποίος έβλεπε, την σκληρή διάψευση των ελπίδων του, για την μελλοντική του τύχη. Σ' όλες τις Μακεδονικές Πόλεις και τα χωριά διεξάγονται συλλαλητήρια και συντάσσονται ψηφίσματα

προς τις Μεγάλες Δυνάμεις. Το αυτό κάνουν και πολλές Μακεδονικές Οργανώσεις σε πόλεις του εξωτερικού, στην Κωνσταντινούπολη, στο Παρίσι, στην Βιέννη, το Λονδίνο, την Αθήνα κ.λπ.

- Ο περιορισμένος χώρος του κειμένου αυτού δεν μας επιτρέπει να παραθέσουμε τα συγκινητικά αυτά ψηφίσματα. Για να έχουμε όμως μια εικόνα των ψηφισμάτων αυτών αξίζει τον κόπο ν' αναφέρουμε εδώ τις τελευταίες γραμμές της εκκλήσεως των Ελληνικών Κοινοτήτων της Δυτικής Μακεδονίας: «... **Δια ταύτα θ' αναγκασθώμεν να καταφύγωμεν εις τα όπλα ίνα αποθάνωμεν τουλάχιστον ως άνθρωποι και ως Έλληνες, εάν δεν μας επιτραπή να ζήσωμεν ως άνθρωποι λογικοί και ελεύθεροι**».

- **Βερολίνειος Συνθήκη**. Ευτυχώς εκείνο το οποίο δεν μπόρεσε να κάνει η Ελληνική αντίδραση, επετεύχθη από την σύγκρουση των συμφερόντων και της αντιζηλίας των Μεγάλων Δυνάμεων :

- **Η Αγγλία** με μεγάλη δυσφορία είδε την κάθοδο της Ρωσίας δια της Βουλγαρίας στο Αιγαίο. Η Αγγλία, ολίγον προ του Συνεδρίου, ήτοι την 4^η Ιουλίου 1878 συνάπτει μυστική συμφωνία με την Τουρκία, με την οποία αναλάμβανε να υποστηρίξει τις Τουρκικές απόψεις, με αντάλλαγμα την Κύπρο η οποία έκτοτε έγινε Βρετανική Κτήση.

- **Η Αυστρία** ως γνωστόν μέσα στις επιδιώξεις της ήταν, η επέκτασή της στην Ελληνική Χερσόνησο, ορεγόμενη και αυτή την Θεσσα-λονίκη. Για τον λόγο αυτό ήταν αδύνατον ν' ανεχθεί την επιτυχία αυτή της Ρωσίας.

- **Η Ρωσία** προσχώρησε στο Συνέδριο επειδή πίστευε ότι, ο τότε πρωθυπουργός της Γερμανίας Βίσμαρκ, θα υποστήριζε τις απόψεις της.

- Στο Συνέδριο του Βερολίνου η Ελλάς έστειλε δυο αντιπροσώπους, οι οποίοι έγιναν δεκτοί μόνο ως παρατηρητές.

- Η Συνθήκη του Βερολίνου ήταν η τελευταία πράξη του Συνεδρίου του Βερολίνου, διήρκεσε ένα μήνα (13/6 έως 13/7/1878) υπό την προεδρία του Γερμανού Καγκελάρου Βίσμαρκ. Με την Συνθήκη αυτή, η Μεγάλη Βρετανία, η Αυστροουγγαρία, η Γαλλία, η Ιταλία, η Ρωσία (επί τσάρου Αλεξάνδρου Β΄) καθώς και η Οθωμανική Αυτοκρατορία (επί Σουλτάνου Αμπντούλ Χαμίτ Β΄), αναθεώρησαν την Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου, που είχε προσυνομολογηθεί βεβιασμένα στις 3 Μαρτίου του ιδίου έτους, μεταξύ Ρωσίας και Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, με βασικό θέμα την «Μεγάλη Βουλγαρία».

- **Δια της υπογραφής της Συνθήκης του Βερολίνου:**
 - **Η Ρωσία** απομονωθείσα τελείως υπέστη καθολική ήττα, στην προσπάθεια της δημιουργίας «Μεγάλης Βουλγαρίας».
 - **Η Βοσνία και Ερζεγοβίνη**, επιδικάζονται στην Αυστρία, υπό την Επικυριαρχία του Σουλτάνου.
 - **Τα σύνορα της Βουλγαρίας** περικόπτονται και ιδρύεται Βουλγα-ρική Ηγεμονία με όρια προς Βορρά τον π. Δούναβη και προς Νότο το όρος Αίμος.
 - **Η Σερβία και το Μαυροβούνιο** επεκτείνουν τα σύνορά των και ιδρύεται το Κράτος της Ρουμανίας.
 - Τέλος! δια του άρθρου 23 της Συνθήκης καθορίζεται ότι, στις υπόλοιπες περιοχές της Ευρωπαϊκής Τουρκίας, όπου υπάρχει ισχυρό χριστιανικό Στοιχείο, η Τουρκία υποχρεούται να κάμει διοικητικές μεταρρυθμίσεις.
- Εις ότι αφορά άμεσα την Ελλάδα, υπήρξε πρόταση του Γάλλου Αντιπροσώπου, που καλούσε την Τουρκία να κάμει ρυθμίσεις των Συνόρων της υπέρ της Ελλάδος. Η Τουρκία ως ήταν φυσικό αρνήθηκε να προβεί σε παραχωρήσεις προς την Ελλάδα και η ευχή του Συνεδρίου παρέμεινε εκκρεμής. **Κατόπιν όμως πολλών προσπαθειών της Ελληνικής Κυβέρνησης και με πρόταση του Πρωθυπουργού της Αγγλίας Γλάδστωνος, μετά διετία τον Ιούλιο του 1880, συνήλθε στο Βερολίνο νέα Συνδιάσκεψη με την οποία, μετά από πολλές συζητήσεις, αποφασίσθηκε η απόδοση στην Ελλάδα το 1881, των Επαρχιών Άρτας και Θεσσαλίας, πλην της Επαρχίας Ελασσώνος.**
- Αυτή ήταν σε γενικές γραμμές η Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου, καταστροφική ανεπανόρθωτα για την Ελλάδα. **Βέβαια η συνθήκη αυτή με την Βερολίνειο Συνθήκη καταργήθηκε, αλλά στα Σλαβικά κράτη ενστάλαξε πλέον το δηλητήριο, να παραμείνει η συνθήκη ως στόχος αυτών στα μετέπειτα χρόνια. Έτσι! άρχισε το μαρτύριο του Ελληνικού λαού της Μακεδονίας και το οποίο πήρε το όνομα «Μακεδονικό ζήτημα».**

Αντιστράτηγος ε. α. Ιωάννης Μ. Ασλανίδης
Επίτιμος Διοικητής της Σ.Σ.Ε.